

CH REPUBLIC, Cererea Nr.1643/06, Hotărârea din 28.01.2011.

14. Pavel Midrigan, UNELE ASPECTE REFERITOR LA ACCESUL LIBER LA JUSTIȚIE AL CONSUMATORILOR PRIN PRISMA PLĂȚII TAXEI DE STAT. Revista Națională de Drept, Nr.11, 2015.

15. CAUZA GANKIN ȘI ALȚII C. RUSIEI, Cererea Nr. 2430/06, 1454/08, 11670/10, 12938/12, Hotărârea din 31/08/2016.

16. CAUZA LARIN C. RUSIEI, Cererea Nr. 15034/02, Hotărârea din 22.08.2010.

17. CAUZA KOLEGOVY C. RUSIEI, Cererea Nr.15226/05, Hotărârea din 01.06.2012.

18. CAUZA ORAMS C. REPUBLICII CIPRU, Cererea Nr.27841/07, Decizia din 10.06.2010.

19. CAUZA DİLİPAK AND KARAKAYA C. TURCIEI, CEREREA Nr. 7942/05 și 24838/05, Hotărârea din 04.03.2014.

20. CAUZA ÖZGÜR-KARADUMAN C. GERMANIEI, CEREREA Nr. 4769/02, Decizia din 26.06.2007.

21. CAUZA BOYKO C. UCRAINEI, Cererea Nr.17382/04, Decizia din 23.10.2007.

22. OLESEA ȚURCAN, limitele și caracterul efectiv al dreptului de acces la justiție; Legea și Viața Mai 2017, pag.53-58

CZU: 341.9:349.6

COOPERĂRILE JURIDICE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Sergiu TUREȚCHI,

doctorand,

Universitatea de Studii Europene

Protejarea mediului este esențială pentru calitatea vieții generațiilor prezente și viitoare. Prevenirea poluării și protecția mediului presupune acțiuni de cooperare între state și adoptarea de reguli comune în acest sens. Problema combaterii poluării și a stabilizării factorilor cu impact deosebit asupra mediului înconjurător și chiar asupra continuării în bune condiții a vieții pe întreaga suprafață a Terrei, au făcut ca statele să colaboreze între ele pentru rezolvarea acestora. Pe parcursul ultimilor ani au fost semnate o serie de convenții, acorduri în diverse domenii ale protecției mediului.

Acest articol face o analiză a principalelor acte care reglementează juridic la nivel internațional protecția mediului înconjurător.

Cuvinte-cheie: mediu înconjurător, poluare, protecția mediului, cooperare, convenție, resurse naturale.

INTERNATIONAL LEGALCO-OPERATION REGARDING ENVIRONMENTAL PROTECTION

Sergiu TUREȚCHI,

Phd, student

University of European Studies

Environmental protecting is essential for the life quality of present and future generations. Pollution prevention and environmental protection suppose co-operation between states and the adoption of common rules in this sense. The various areas of environmental protection.

This article makes an analysis of the main legal acts that regulate the environment protection at the international level.

Keywords: environment, pollution, environmental protection, cooperation, convention, natural resources.

Introducere. Prin natura lor, problemele ecologice, odată apărute, au impus cooperarea internațională, ca urmare a caracterului transfrontalier al poluării și a apariției implicațiilor globale.

Protejarea, conservarea și refacerea mediului ambiant constituie, în primul rând, obiective ale politicii naționale a fiecărui stat și, implicit, probleme ce cad sub incidența dreptului intern al acestora. Pe de altă parte, însă, fenomenul poluării și degradării mediului a atins asemenea niveluri încât stoparea sa nu este posibilă decât printr-o largă cooperare internațională. Și aceasta din următoarele motive[3,p.56]:

1. Afectarea negativă a calității mediului din fiecare țară se datorează nu numai acțiunii unor factori aflați pe teritoriul statului respectiv, ci și unor surse de poluare ce se găsesc în afara granițelor sale și care țin de diverse activități desfășurate pe teritoriul altor state;

2. Faptul că ceea ce se întâmplă în interiorul granițelor naționale generează efecte negative în raport cu mediul ambiant ce transcende aceste granițe face tot mai evidentă cerința reglementării, prin convenții internaționale a obligațiilor pe care le au statele în privința preîntâmpinării extinderii consecințelor negative ale activităților ce se desfășoară pe

teritoriul lor în teritoriile statelor vecine.

3. Existența unui patrimoniu comun al întregii omeniri, la care au acces toate statele lumii și a cărui utilizare necorespunzătoare constituie principala cauză de afectare a echilibrului ecologic existent la nivel planetar.

4. Dacă ecosfera constituie un sistem global, în care sunt integrate în mod unitar componentele de mediu aflate pe întreaga planetă, atunci se pune în evidență faptul că dezechilibrele existente în structura mediului ambiant al fiecărei țări se vor răsfrânge inevitabil asupra echilibrelor sistemului global. Ca atare, dacă se vrea o protejare eficientă a ecosferei, ca o condiție indispensabilă a conservării și apărării vieții pe pământ, atunci se impune o protecție la nivelul corespunzător calității mediului existent în fiecare țară.

În domeniul protecției mediului au fost elaborate și adoptate numeroase declarații, strategii, planuri și programe, coduri de conduită etc. care, deși nu prezintă încă valoare juridică propriu-zisă, constituie acel „soft law” ori „le droit à Petat gazeux” (Michel Prieur), cu importante funcții pentru procesul internațional de codificare a normelor de drept.

Scopul studiului. Reieșind din impactul pe care l-a avut și îl are activitatea umană asupra mediului înconjurător, ne propunem o abordare sumară a activităților desfășurate de mai multe țări din întreaga lume care sunt preocupate de calitatea mediului înconjurător și a actelor adoptate în urma acestor întâlniri.

Rezultatele obținute și discuții.

I. Evoluția cooperării juridice internaționale privind mediul înconjurător

Din punct de vedere istoric, încă din Evul mediu au fost adoptate unele măsuri juridice, inclusiv pe calea cooperării internaționale, referitoare, de exemplu, la diminuarea efectelor unor poluări, precum fumul, zgomotul, poluarea cursurilor de apă etc. [10, p.56]

Anii 1950 sunt marcați de apariția primelor tentative de luptă împotriva poluării mărilor. Sunt edificatoare, în acest sens, documente precum: Convenția de la Londra, din 12 mai 1954, pentru prevenirea poluării mării prin hidrocarburi, convențiile relative la dreptul marin, adoptate în cadrul Conferinței de codificare a reglementărilor în materie, de la Geneva, din 1958 (în special, dispozițiile privind interzicerea poluării mării prin hidrocarburi, deșeurii radioactive și prevenirea deteriorărilor care pot fi cauzate mediului marin, precum și convenția consacrată pescuitului și conservării resurselor biologice în marea liberă) etc.

La începutul anilor 1960 s-a sugerat recunoașterea unei personalități juridice anumitor elemente ale mediului. Numai că, dominate de concepția clasică, sistemele juridice, deși concepute pentru oameni, acceptă cu greu o asemenea soluție, factorii naturali nefăcând obiectul măsurilor de protecție decât în funcție de importanța lor pentru omenire. Ca atare, biosfera a făcut obiectul ocrotirii juridice numai în înțelesul său de resurse naturale, explorate, exploatate și folosite de către societate.

Anul 1968 constituie, din punct de vedere al formării Dreptului internațional al mediului și cooperării internaționale în materie, un moment hotărâtor; în acel an, ONU și două organizații internaționale regionale, respectiv Consiliul Europei și Organizația Unității Africane, au declanșat activități sistematice în domeniul mediului.

Astfel, Consiliul Europei a adoptat, la începutul lui 1968, primele două texte, în timp, proclamate de către o organizație internațională în materie de protecția mediului: Declarația asupra luptei contra poluării aerului (8 martie 1968, Rezoluția nr. (68) 4 a Comitetului Miniștrilor) și Carta europeană a apei (proclamată la 6 mai 1968). În același an, organizația de la Strasbourg a adoptat și primul dintre tratatele europene în domeniul mediului, respectiv Acor-

dul european privind limitarea folosirii unor detergenți în produsele de spălare și curățire (semnat la 16 septembrie 1968).[5, p.67]

La 15 septembrie 1968, a fost semnată Convenția africană asupra conservării naturii și resurselor naturale. Documentul se remarcă prin caracterul său global, referindu-se la conservarea și utilizarea solului, apei, florei și resurselor faunei, practic la ansamblul factorilor de mediu.

Tot în anul 1968, Adunarea Generală a ONU a adoptat Rezoluția nr. 2398 (XXIII), prin care se prevedea convocarea unei conferințe mondiale asupra „mediului uman”, care a stat la baza pregătirii (de către organizațiile interguvernamentale, statele membre etc.) primei conferințe mondiale privind mediul (Stockholm, iunie 1972).

Declarația Conferinței Națiunilor Unite privind Mediul (Declarația de la Stockholm, iunie 1972) cuprinde un preambul în șapte puncte, urmat de 26 de principii. Această declarație stabilește că „resursele naturale ale planetei, inclusiv aerul, apa, pământul, flora și fauna și, în particular, eșantioanele reprezentative ale ecosistemelor naturale vor trebui prezervate în interesul generațiilor prezente și viitoare printr-o planificare sau o gestiune atentă după necesități”. Preambulul constituie o introducere generală în problematica mediului și cuprinde idei precum: omul este, deopotrivă, creația și creatorul mediului său; elementul natural și cel pe care omul l-a creat el însuși sunt indispensabile bunăstării și exercitării depline a drepturilor și libertăților sale fundamentale, inclusiv dreptul la viață; protecția și ameliorarea mediului au o importanță majoră pentru bunăstarea populației și dezvoltarea ei etc. Primul principiu afirmă dreptul fundamental al omului la libertate, egalitate și condiții de viață satisfăcătoare, într-un mediu a cărui calitate să-i permită să trăiască în demnitate și bunăstare. Principiile 2-7 ale Declarației cuprind conți-

nutul propriu-zis al documentului; ele proclamă că resursele naturale ale Globului nu sunt numai petrolul și mineralele, ci și aerul, apa, solul, fauna și flora. Principiile 8-20 ale documentului se referă la realizarea protecției mediului. Ultima grupă de principii (21-26) este consacrată cooperării internaționale. [3, p.46]

Politicile internaționale privitoare la protecția mediului și a resurselor naturale au căpătat o tot mai mare amploare în anii '80. Cauza a fost legată de faptul că daunele aduse mediului sunt departe de a fi menținute sub control.

Sub egida organizației mondiale s-au elaborat și s-au adoptat documente internaționale care au reglementat cooperarea internațională în diferite sectoare ale protecției mediului.

Astfel, Conferința ONU privind dreptul mării, prin adoptarea Convenției de la Montego Bay, din 10 decembrie 1982, a consacrat cadrul juridic general al protecției mediului marin împotriva poluării.

În domeniul conservării naturii, au fost adoptate convenții cu vocație mondială, precum: Convenția de la Ramsar, din 2 februarie 1971, asupra zonelor umede de importanță internațională, în special, ca habitat al păsărilor acvatice, Convenția, din 16 noiembrie 1972, asupra protecției patrimoniului mondial, cultural și natural, ambele elaborate sub egida UNESCO, Convenția de la Bonn, din 23 iunie 1979, asupra conservării speciilor migratoare aparținând faunei sălbatice etc.

În același timp, în deceniile care au urmat Conferinței de la Stockholm, s-au afirmat noi probleme, cu caracter global, precum poluarea atmosferică la lungă distanță, diminuarea stratului de ozon, efectul de seră etc., care au reclamat adoptarea de reglementări juridice adecvate. Rezultatul principal al acestor 12 preocupări a constatat în documente precum: Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi, încheiată la Geneva la 13 noiembrie 1979, Convenția-ca-

dru de la Viena din 22 martie 1985 și Protocolul de la Montreal, din 1989, privind stratul de ozon etc.

Un rol important în amplificarea preocupărilor vizând cooperarea în domeniul protecției mediului a revenit și organizațiilor neguvernamentale, în frunte cu Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii și Resurselor (UICN), Greenpeace etc. De exemplu, unul dintre rezultatele cele mai semnificative ale UICN este elaborarea Cartei mondiale a naturii, adoptată de către Adunarea Generală a ONU la 28 octombrie 1982, care a recunoscut că „orice formă de viață este unică și merită să fie respectată, oricare ar fi utilitatea sa pentru om, și, în scopul recunoașterii altor organisme vii a acestei valori intrinseci, omul trebuie să se ghideze după un cod moral de acțiune”.

Printre principiile generale ale Cărții Mondiale a Naturii sunt următoarele: [6,p.98]

- baza genetică a vieții pe Pământ nu trebuia să fie periclitată;
- populația oricărei forme de viață, spontană sau de casă trebuie să fie păstrată cel puțin pentru menținerea existenței ei;
- este necesar de a păstra în acest scop condițiile adecvate de trai.

Principiile enunțate mai sus se aplică pentru toate părțile suprafeței terestre, ale uscatului și ale mării; o protecție deosebită trebuie să fie asigurată raioanelor unice, reprezentanților tipici ai tuturor speciilor, ecosistemelor și habitatelor aflate pe cale de dispariție.

Ecosistemele și organismele utilizate de om, cât și resursele uscatului, ale mării și ale atmosferei trebuie gestionate în așa fel, ca să fie asigurată permanent productivitatea la nivel optim, fără a cauza dauna integrității ecosistemelor sau speciilor cu care ele coexistă.

Concomitent, un accent deosebit se pune pe reglementarea utilizării resurselor naturale. Una dintre regulile de bază de care trebuie să se conducă beneficiarii resurselor este

următoarea: folosirea resurselor în limitele capacităților de regenerare.

În ciuda acestor rezultate înregistrate în planul colaborării internaționale, mediul planetei a continuat să se deterioreze într-o manieră generală. În această situație, s-a căutat o nouă abordare, mai eficientă, care avea să se reflecte într-o concepție diferită asupra problematicii generale a protecției și conservării factorilor naturali. Aceasta și-a găsit expresia în două documente publicate și examinate în anul 1987 de Adunarea Generală a ONU, respectiv studiul PNUM „Perspective în materia mediului până în anul 2000 și în continuare” și raportul Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare (CMED), așa-numitul „Raport Brundtland”, intitulat „Viitorul nostru comun”.

În intenția organizatorilor, Conferința de la Rio trebuia să realizeze un nou consens internațional asupra unor teme de transcendență mondială, precum: protecția atmosferei (folosirea energiei, schimbările climatice, diminuarea stratului de ozon, contaminarea atmosferică transfrontalieră), protecția resurselor terestre, conservarea diversității biologice, protecția resurselor de apă dulce, protecția oceanelor, mării și zonelor de coastă, gestiunea rațională, din punct de vedere ecologic, a biotehnologiilor, deșeurilor de produse și deșeurilor toxice, creșterea calității vieții și a sănătății umane, ameliorarea condițiilor de viață și muncă ale săracilor, eradicarea sărăciei și oprirea degradării mediului.

Declarația de la Rio a recunoscut interesul tuturor de a „proteja integritatea sistemului ambiant și a dezvoltării mondiale. Conceptul dezvoltării durabile, având în centrul său cerința integrării dimensiunilor ecologice în toate aspectele dezvoltării sociale, cuprinde și importante semnificații juridice. Prezervarea mediului și a valorilor sale pentru generațiile prezente și viitoare dobândește concretețe și însemnate valențe în planul dreptului.

Referitor la rezultatele concrete ale reuniunii, acestea s-au exprimat în adoptarea unor documente precum: Declarația de la Rio asupra mediului și dezvoltării, supranumită Carta Terrei, Agenda 21, Convenția asupra biodiversității, Convenția-cadru privind schimbările climatice, Declarația privind pădurile și Declarația privind deșertificarea.

Agenda 21 conține un capitol dedicat aparte conservării diversității biologice. În preambul se menționează, în special, că producerea mărfurilor și serviciilor, necesare populației Planetei, depinde de diversitatea și variabilitatea genelor, speciilor, populațiilor și ecosistemelor. Resursele biologice satisfac atât necesitățile de hrană, îmbrăcăminte, locuințe, medicamente, cât și necesitățile de hrană spirituală. Reducerea actuală a biodiversității este o consecință a activității umane și reprezintă un pericol pentru societate.

Este clar că acest document este orientat spre cooperarea internațională, dar cuprinde un șir întreg de stipulări care trebuie realizate în plan național.

Printre scopurile propuse ale Agendei sunt și următoarele:

- elaborarea strategiilor naționale pentru conservarea diversității biologice și utilizarea durabilă a resurselor biologice;
- includerea strategiei de conservare a diversității biologice și de utilizare durabilă a resurselor biologice în strategiile naționale de dezvoltare;
- crearea mecanismelor perfecționării utilizării durabile a biotehnologiilor.

Printre realizările documentelor de la Rio se înscrie prefigurarea unui nou principiu de drept internațional, cel al responsabilității comune, dar diferențiate a statelor.

În privința reglementărilor referitoare la protecția mediului marin, menționăm Convenția de la Barcelona privind Marea Mediterană, din 1976, care a fost completată, la

14 octombrie 1994, prin Protocolul privind protecția Mediteranei contra poluării rezultate din explorarea și exploatarea platoului continental, a fundului mării și a subsolului său, la 10 iunie 1995; Protocolul privind zonele special protejate și diversitatea biologică din Mediterană, iar la 1 octombrie 1996; Protocolul privind prevenirea poluării Mării Mediterane prin mișcările transfrontaliere de deșeuri periculoase și eliminarea lor.

Consiliul Europei și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) au jucat un rol de promotor în dezvoltarea dreptului convențional european al mediului. Se cuvin menționate, în acest context, Convenția relativă la conservarea vieții sălbatice și mediului natural în Europa, elaborată de Consiliul Europei și deschisă spre semnare la 19 septembrie 1979, la Berna (ca document cu vocație continentală), ori Convenția nordică privind protecția mediului, semnată, la 19 februarie 1974, în cadrul Consiliului Nordic de Danemarca, Finlanda, pentru elaborarea regulilor referitoare la cooperarea transfrontalieră în acest domeniu).

Referindu-ne la regimul juridic al protecției apelor continentale, în principal, se remarcă, Convenția ONU asupra dreptului privind utilizarea cursurilor internaționale de apă în alte scopuri decât navigația (New York, 21 mai 1977). Totodată, Convenția de la Helsinki (1992), ca tratat-cadru european, a fost concretizată prin Convenția de la Sofia (29 iunie 1994) privind Dunărea și Convenția de la Berna (12 aprilie 1999) privind Rinul.

În domeniul protecției solurilor, cea mai mare realizare o constituie adoptarea la Paris, la 17 iunie 1994, a Convenției ONU privind deșertificarea, document preconizat în Capitolul 12 al Agendei 21.

Protecția atmosferei și climatului este reglementată de astfel de acte juridice internaționale, precum: Convenția de la Geneva, din 13 noiembrie 1979, asupra poluării

atmosferice transfrontaliere la distanțe lungi a fost completat cu alte protocoale adiționale vizând reducerea emisiilor de sulf (Oslo, 14 iunie 1994) și de poluanți organici persistenți (Aarhus, 24 iunie 1998). Sistemul instituit prin Convenția-cadru privind schimbările climatice (5 iunie 1992) a fost dezvoltat prin Protocolul de la Kyoto (1997). [11, p.53]

Convenția privind biodiversitatea (1992) a stimulat reglementările internaționale în domeniul protecției naturii și biodiversității. Convenția stabilește ca principiu director cel conform căruia statele au dreptul suveran de a-și exploata propriile resurse după propriile lor politici de mediu și conform responsabilității ca activitățile din cadrul jurisdicției sau controlului lor să nu cauzeze deteriorări mediului altor state sau zonelor de dincolo de limitele jurisdicției lor naționale.

Conferința-Cadru asupra Diversității Biologice din 1992 are ca obiective conservarea diversității biologice, utilizarea rațională a componentelor sale și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor ce reies din utilizarea resurselor genetice, inclusiv accesul corespunzător la resursele genetice și prin transfer adecvat de tehnologii relevante, ținând cont de toate drepturile asupra acelor resurse și tehnologii, și prin finanțarea corespunzătoare.

Această Convenție s-a dovedit a fi prea puțin restrictivă și lipsită de planuri de acțiune, deoarece nu figurează menținerea vreunei obligații financiare care să se refere la protejarea diversității genetice a ansamblului lumii vii (faună și floră), textul final fiind axat pe două puncte de vedere, atât al conservatoristilor din țările de nord, care considerau diversitatea biologică, un bun comun al întregii umanități, cât și al țărilor din sud, care vor să utilizeze diversitatea biologică și să o implice în dezvoltare.

În cadrul summit-ului mondial pentru dezvoltare durabilă (Johan-

nesburg, 26 august – 4 septembrie 2002) au fost adoptate două documente cu caracter declarativ: Declarația de la Johannesburg privind dezvoltarea durabilă și Planul de implementare. Deși este un document cu o valoare declaratorie, rămâne și singurul cu caracter general, previzional, adoptat de ultima reuniune mondială privind mediul.[14,p.93]

II. Clasificarea actelor juridice internaționale privind protecția mediului înconjurător

Rezultând din lucrările conferințelor internaționale sau ale organizațiilor internaționale, aceste documente pot fi clasificate, după conținutul lor, în 3 categorii: recomandări directive, programe de acțiune și declarații de principii.

1. Recomandările directive prezintă forma cea mai obișnuită pe care o au actele organismelor interguvernamentale (universale ori regionale) adresate statelor membre. Semnificațiile juridice ale acestora sunt reduse, rolul lor fiind de a indica statelor membre modul în care trebuie să-și îndeplinească angajamentele asumate prin aderarea la organizația respectivă. Recomandările directive sunt frecvent adoptate în domeniul protecției mediului. Astfel putem menționa recomandările OCDE, precum cele ale raporturilor dintre mediu și economie, gestiunea resurselor naturale, deșeurile, produsele chimice, poluarea transfrontalieră, gestiunea zonelor de coastă, turismul etc. Astfel, Comisia Economică a ONU pentru Europa a adoptat recomandări privind poluarea apei și aerului, iar Consiliul Europei în domeniul protecției faunei și florei sălbatice și amenajării teritoriului.

2. Programele de acțiune. Experiințe și metode de lucru noi în practica convențională, programele de acțiune sunt și ele acte având ca destinatar organizația care le-a adoptat, și care prevăd acțiuni ce trebuie întreprinse într-o perioadă determinată.

Astfel, prima conferință mondi-

ală a ONU privind mediul (Stockholm, 1972) a adoptat „Planul de acțiune pentru mediu”, iar reuniunea de la Rio de Janeiro (1992) „Agenda 21” care au servit și servesc ca bază a acțiunii internaționale în domeniul mediului.

De asemenea, sunt încadrate, în această categorie programele de acțiune adoptate de Comunitățile Europene în domeniul protecției mediului în perioadele 1973-1997. La rândul său, Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii (organizație cu un statut mixt, având în calitate de membri statele, organe statale și asociații private), a propus comunității internaționale un program de acțiune denumit „Strategia mondială de conservare a mediului”, adoptat în 1980. Asemenea documente au fost adoptate în cadrul Programului PNUE privind mările regionale (alături de un șir de convenții) pentru: Mediterana, Golful Persic, Marea Roșie și Golful Aden, Africa de Vest și Centrală etc

3. Declarațiile de principii. De aceeași natură cu documentele anterioare, declarațiile se deosebesc de cele anterioare prin aceea că nu prevăd acțiuni concrete, ci stabilesc direcții generale care trebuie realizate de statele cărora li se atribuie. Astfel influențează formarea regulilor juridice în domeniile vizate, elaborând și aprobând pentru prima dată norme și valori care trebuie recunoscute și respectate de comunitatea internațională.

De regulă, după proclamarea principiilor de către declarații, acestea sunt dezvoltate și concretizate prin documente cu forță juridică corespunzătoare. (Așa, de exemplu, Declarația universală a drepturilor omului a fost urmată de cele două pacte din 1966).[15, p.84]

III. Implicarea Republicii Moldova în relațiile internaționale privind protecția mediului înconjurător

Republica Moldova este semnatară a unui șir de Convenții internaționale cu privire la Conservarea

biodiversității și Protecției mediului și este obligată să asigure executarea și respectarea anumitor cerințe ce țin de protecția mediului la nivel internațional, inclusiv renovarea și perfectarea legislației ecologice – fapt care impune pregătirea specialiștilor tineri în domeniul dreptului internațional al mediului.

În Republica Moldova putem constata, că intervenția omului a depășit limitele de stabilire a echilibrului ecologic. Poluarea și degradarea mediului în RM la unele capitole au devenit ireversibile. În consecință este pusă în pericol calitatea vieții populației, calitatea cea mai afectată din Europa (conform parametrilor demografici de bază – mortalității, morbidității, natalității, autoreproducerii naturale a populației, longevității medii a vieții).[2,p.74]

Concluzii. Tratatele referitoare la protecția mediului cuprind frecvent proceduri de amendare și planuri de acțiune conținând măsuri complementare. Multe dintre ele sunt acorduri-cadru care trebuie completate în timp prin protocoale adiționale, iar în vederea aplicării trebuie să fie incorporate în dreptul național al statelor-părți prin măsuri legislative intense.

Cooperarea internațională se relevă a fi absolut necesară, fiindcă numai prin coordonarea eforturilor fiecărui stat în parte, prin adoptarea unor norme unitare cu privire la protecția mediului se va răspunde eficient la cerințele pe care le reclamă acțiunea de depășire a actualei crize ecologice și de preîntâmpinare a unor crize viitoare.

În urma celor expuse, sesizăm că problemele protecției mediului înconjurător sunt intens discutate la nivel mondial, ca urmare a poluării masive a mediului înconjurător, generată de viața economică foarte intensă la nivel mondial.

Convențiile și Acordurile semnate nu au rezolvat în totalitate problema poluării mediului înconjurător, deoarece, la momentul actual, mediul înconjurător este poluat în

diferite proporții, în diferite regiuni ale lumii.

Bibliografie

1. ANDRONOVICI C., Drept internațional public, Ed., Graphix, Iași 1993
2. CAPCELEA A., Drept ecologic, Chișinău, 2000
3. BOBICĂ N., Elemente de ecologie și dreptul mediului înconjurător, Iași, Ed. Fundației „Chemarea”, 1994.
4. Duțu Mircea, Dreptul internațional al mediului, Ed. Economică, București, 2004. 230 p.
5. Duțu Mircea, Dreptul mediului. Tratat, Ed. CH BECK, București, 2007. 245 p.
6. Dreptul internațional al mediului. Suport de curs. Universitatea Ecologică din București. 2012. 96 p.
7. IOZON D., Ecologie și protecția mediului, curs, Cluj- Napoca, Tipografia Agronomia, 1996
8. SCAUNAS S., Drept internațional public, Editura All Beck, București, 2002
9. LUPAN E., Dreptul mediului – Partea specială – Tratat elementar, Ed. Lumina Lex, 1993
10. LUPAN E., MINEA M. St, MARGA A., Dreptul mediului, partea specială, tratat elementar II Ed. Lumina Lex, 1997
11. MARINESCU D., Dreptul mediului înconjurător, București, Casa de Editură și Presă “Șansa S.R.L.”, 1996
12. MARTON A., NICOLAE S., MOȚ I., Protecția mediului, Timișoara, 1997
13. ZAMFIR P., Dreptul mediului, Partea specială (curs introductiv), Chișinău, 1998
14. <http://www.mmediu.ro/beta/domenii/relatii-internationale/conventii-de-mediu/> (accesat 15.11.2018)
15. <http://www.stiucum.com/drept/dreptul-mediului-inconjurator/Cooperarea-internationala-si-r94447.php> (accesat 14.11.2018)

Sergiu TUREȚCHI,
U.S.E.M, doctorand, anul II,
Drept, jurist. GSM:
069359036;
e-mail: 123456789turetchi@gmail.com

УДК 34.023

К ВОПРОСУ О ПРИНЦИПАХ ПРАВОВОГО СТАТУСА ЛИЧНОСТИ

Наталья ШЕЛЕНГА,

докторант Университета Политических и Экономических Европейских знаний им. Константина Стере

В статье изложены результаты исследования проблемы определения места и роли принципов в структуре правового статуса личности, продемонстрированы различные научные подходы к вопросу о включении принципов в систему элементов, определяющих положение человека в обществе и государстве, а также проанализированы содержание и виды принципов правового статуса индивида. Автор приходит к выводу, что принципы следует рассматривать в качестве элемента, который устанавливает основу юридических параметров личности и объединяет в одно целое комплекс структурных элементов правового статуса. Анализируя содержание и виды принципов правового статуса, автор акцентирует внимание на необходимости юридического закрепления на уровне Конституции основных принципов правового статуса личности, в том числе такого основополагающего принципа как неотчуждаемость.

Ключевые слова: структура правового статуса личности, принципы правового статуса личности, элементы правового статуса личности, неотчуждаемость

ABOUT PRINCIPLES OF A PERSON'S LEGAL STATUS

Natalya SHELENGA,

PhD student, University of political and economic studies «C. Stere»

The article presents the results of a study the problem of determining the place and role of principles in the structure of a person's legal status, demonstrates various scientific approaches to the inclusion principles in a system of elements that determine a person's position in society and the state, and analyzes the content and types of principles of an individual's legal status. The author comes to the conclusion that the principles should be considered as an element that establishes the basis of the legal parameters of the individual and combines into a whole complex structural elements of legal status. Analyzing the content and types of principles of legal status, the author focuses on the need for legal consolidation at the Constitution level the basic principles of a person's legal status, including such a fundamental principle as inalienability.

Keywords: structure of a person's legal status, principles of a person's legal status, elements of a person's legal status, inalienability.

Введение. Правовой статус личности представляет собой сложное системно-структурное строение, юридическая конструкция которого включает в себя различные тесно взаимосвязанные между собой элементы, определяющие на основании международных и национальных актов положение человека в социально-правовом измерении. Признавая структур-

ное строение, правоведы расходятся во мнении относительно того, какие элементы входят в структуру правового статуса, в том числе относятся ли к ее компонентам принципы правового статуса личности. В этой связи проблемы определения структуры, а также включения в нее принципов правового статуса не теряют своей актуальности.

Состояние исследования.